

Vergaderjaar 1985–1986

18 129

Regelen betreffende de overname van de tenuitvoerlegging van buitenlandse strafrechtelijke beslissingen en de overdracht van de tenuitvoerlegging van Nederlandse strafrechtelijke beslissingen naar het buitenland (Wet tenuitvoerlegging strafvonnis)

Nr. 8

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG, TEvens EINDVERSLAG

Vastgesteld 20 maart 1986

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft de eer hierbij verslag uit te brengen van een mondeling overleg met de Ministers van Justitie en van Buitenlandse Zaken, gevoerd op 2 oktober 1985, over de vraag waarom het wetsontwerp voorschrijft dat overname van de tenuitvoerlegging van buitenlandse strafrechtelijke beslissingen slechts krachtens verdrag mogelijk is. Na het overleg bleek bij de leden van de V.V.D.-fractie behoefte te bestaan op dit punt alsmede over enkele andere onderwerpen nog opmerkingen te maken ter schriftelijke beantwoording door de regering. Onder het voorbehoud dat de regering haar reactie tijdig zal hebben ingezonden, acht de commissie de plenaire beraadslaging over het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

1. MONDELING OVERLEG

De heer **Tripels** (V.V.D.) zei van mening te zijn dat er meer argumenten zijn aan te voeren om het verdragsvereiste te laten vallen dan zulks te handhaven. Vooreerst wordt daardoor de mogelijkheid geopend om de tenuitvoerlegging van tegen Nederlanders in vreemde staten opgelegde straffen op bredere basis over te nemen. Hiervoor pleiten wel zeer overtuigende humanitaire overwegingen, gelet onder meer op de garanties voor de Nederlander die in dit land een gevangenisstraf ondergaat tegenover straffen zoals deze in het buitenland voor dezelfde feiten plegen te worden opgelegd en de wijze van executie van die straffen. Daarbij komt dat het ondergaan van een gevangenisstraf in het buitenland extra bezwaren met zich brengt, voortvloeiend uit de vreemde taal en het verstoken zijn van de gewenste familiale contacten, hetgeen op zijn beurt ook weer een handicap oplevert voor de omgeving van de gestrafte.

Een volgend argument is te putten uit het feit dat er veel landen bestaan die een bevoegdheid tot uitlevering niet onderwerpen aan het bestaan van een verdrag.

Voorts moet worden opgemerkt dat bij multilaterale verdragen uitbreiding van staten mogelijk is die dan niet onderworpen wordt aan de individuele toestemming van elk van de verdragspartijen, waardoor de garantie komt te vervallen dat men het rechtsstelsel, meer speciaal het

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Van Dam (CDA), Kosto (PvdA), voorzitter, Salomons (PvdA), Roethof (PvdA), Evenhuis-van Essen (CDA), Wessel-Tuinstra (D'66), Tripels (VVD), ondervoorzitter, Van Muiden (CDA), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Lankhorst (PPR), Van den Toorn (CDA), Van Es (PSP), Dales (PvdA), Janmaat, Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), De Grave (VVD), Lucassen-Stauttener (VVD) en Vermeend (PvdA).
Plv. leden: Van den Bergh (PvdA), Alders (PvdA), De Kwaadsteniet (CDA), Stemerdink (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Groenman (D'66), Dees (VVD), Cornelissen (CDA), Borgman (CDA), Leerling (RPF), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Laning-Boersema (CDA), Brouwer (CPN), Van Ooijen (PvdA), Van Dis (SGP), Hermans (VVD), Jacobse (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Lauxtermann (VVD) en Sloots (PvdA).

strafrechtsstelsel van een nieuw toetredende staat, kan beoordelen en laten meewegen. Bovendien is het niet altijd zeker dat het strafrechtssysteem zoals het bestond bij het sluiten van het contract na verloop van jaren nog hetzelfde karakter heeft.

Tenslotte opteerde de heer Tripels voor het schrappen van artikel 2 uit een oogpunt van vereenvoudiging. De rechter behoeft geen acht te slaan op het van toepassing zijnde verdrag, hetgeen ook een rationalisatie meebrengt voor de rechtspraak.

Mevrouw **Haas-Berger** (P.v.d.A.) schetste als probleem dat er situaties bestaan waar zonder verdragsbasis ernstige reden is om te twifelen aan goede juridische procedures. Indien wij er helemaal niet zeker van zijn dat de executie zich op een behoorlijke wijze zal voltrekken, zal er uit humanitaire overwegingen toe moeten worden overgegaan haar in Nederland over te nemen.

Mevrouw Haas wenste nog een kanttekening te plaatsen bij de passage in de memorie van antwoord (blz. 5, eind bovenste alinea): «Omgekeerd is er voor geen enkel land reden om twijfel te koesteren over de kwaliteit van de Nederlandse rechtspraak en de erkenbaarheid van Nederlandse vonnissen, zodat om die reden er geen noodzaak is een verdragsgrondslag te verlangen.» Afgezien van het volgens haar lichtelijk snorkende karakter van deze stelling zei zij van Duitse zijde wel eens andere opmerkingen te hebben gehoord.

De heer **Gualthérie van Weezel** (C.D.A.) zei dat de vrijheid van appreciatie van de exequaturrechter, die het wetsvoorstel in het leven roept, een zeker risico in zich draagt. Mede gezien het milde Nederlandse strafrechtsklimaat zal de exequaturrechter zich bij de vorming van zijn beleid dienen te realiseren dat de bereidheid van buitenlandse autoriteiten om in te stemmen met Nederlandse tenuitvoerlegging van in hun land gewezen rechterlijke beslissingen sterk zal worden beïnvloed door de mate waarin verandering wordt gebracht in de bij de rechterlijke beslissing opgenomen sancties. De consequentie van een buitengewoon milde interpretatie, door het buitenland wellicht gezien als waninterpretatie, zal een duidelijk risico betekenen voor in het buitenland veroordeelde Nederlandse justitiabelen. Dat leidt tot een pleidooi om de exequaturrechter bij één rechtbank aan te stellen. Indien men bij voorbeeld de rechtbank van Den Haag daarmee zou belasten, zou dat voor het buitenland enige zekerheid bieden dat die speciale rechtbank ook met internationale verhoudingen rekening zal houden.

De heer Van Weezel vroeg wat de gevolgen voor de cellencapaciteit en in financieel opzicht zullen zijn indien op grote schaal veroordeelde Nederlanders uit het buitenland naar hier overgebracht zullen worden.

De C.D.A.-woordvoerder noemde als belangrijk aspect van het wetsvoorstel dat het een aanzet geeft tot de mogelijkheid om Nederlanders voor in het buitenland gepleegde delicten uit te leveren ter bestraffing om ze vervolgens in Nederland de straf te laten ondergaan.

De **Minister van Buitenlandse Zaken** zette uiteen waarom de regering als uitgangspunt voor de verdragsbasis heeft gekozen. Overname van strafteuitlegging impliceert toch de erkenning van een buitenlands vonnis ook al zou dat volgens de eigen strafrechtspiegeling niet zo, of soms helemaal niet, gewezen zou zijn. Geschiedt strafovername met een land waarvan het rechtssysteem bij ons onder kritiek staat, dan zou men dit land moeten uitleggen dat men het met het vonnis of het rechtssysteem niet eens is. In het veld van de internationale verhoudingen is dat een vrij pijnlijke zaak. Nederland staat er overigens voor in dat landgenoten die in het buitenland veroordeeld worden en een straf moeten uitzitten, over consulaire bijstand beschikken en een beroep kunnen doen op de diplomatieke post ter plaatse bij voorbeeld als het gaat om het bevorderen van contact met de familie en andere humanitaire aspecten.

De **Minister van Justitie** merkte op dat, waar een verdragsbasis wordt verlangd, een parallel aanwezig is met het uitleveringsrecht. Artikel 2 van de Uitleveringswet bepaalt dat uitlevering niet geschiedt dan krachtens verdrag en de parallel berust op de gedachte dat de wetgever voor het verlenen door Nederland van een ingrijpende vorm van rechtshulp een verdragsgrondslag nodig acht. De voorwaarde dat er een verdrag moet zijn belichaamt ook vertrouwen in het niveau van rechtspleging in de vreemde staat. In deze opvatting verdienen buitenlandse veroordelingen die niet volgens elementaire beginselen van een behoorlijke strafprocedure tot stand zijn gekomen, geen erkenning, ook niet doordat men uit humanitaire overwegingen bereid zou zijn zodanige vonnissen te executeren uitsluitend op grond van de veronderstelling, dat de bejegening in het Nederlandse gevangeniswezen toch beter is dan die in de betreffende landen. Het stellen van een verdragseis verschaft ook parlementaire inspraak met betrekking tot de kring van landen waarmee Nederland rechtshulprelaties op dit terrein wil aangaan.

Aangezien het instrument van overneming van executie nieuw is en er ervaring mee moet worden opgedaan, kan de vraag rijzen of het niet aanbeveling verdient te beginnen met die landen waarvan Nederland het rechtstelsel herkent en erkent om dan misschien pas later over te gaan tot uitbreiding van de kring, op grond van humanitaire overwegingen.

Het stellen van de verdragseis is ook, maar dit zij als laatste argument genoemd, een beheersingsinstrument in ons toch al door capaciteitsnood gekenmerkte gevangeniswezen.

De minister erkende dat het in nijpende gevallen buitengewoon onaangenaam is dat aan de betrokken veroordeelden geen andere steun dan zoals nu al gebeurt in de vorm van humanitaire hulp verleend kan worden. Maar het is de vraag of overname van de executie van het strafvonnis hier wel een aanvaardbaar middel is ten opzichte van de kwaal, namelijk dat de betrokkenen volgens een niet aanvaardbaar rechtstelsel zijn veroordeeld tot een straf die zij onder een niet aanvaardbaar regiem moeten uitzitten.

Naar de stand van augustus 1985 bedroeg het totaal aantal Nederlanders die in het buitenland gedetineerd waren 532. Daarvan verbleven er 447 in de Westeuropese landen, 31 in de Verenigde Staten, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland, in Afrika 12, waarvan 10 in Noordafrikaanse landen, in Azië 24, in Oost-Europa 6 en in Latijns-Amerika 12. Het merendeel van deze gedetineerden bevindt zich dus in landen waarmee Nederland zal trachten een verdrag te sluiten. Het humanitaire element, hoezeer dat moge aanspreken, heeft betrekking op een zo klein aantal dat het zeer de vraag is of men, gegeven de gewichtige gronden vóór een verdragseis, daarvan wel zou moeten afzien.

In tweede termijn zei de heer **Tripels** (V.V.D.) dat zich bij multilaterale verdragen de moeilijkheid kan voordoen dat landen toetreden met een rechtstelsel waarvan men achteraf moet zeggen dat niet-toetreding beter ware geweest. Hij bleef opteren voor het laten vervallen van het verdragsvereiste in het wetsvoorstel en deed voorts een klemmend beroep op de bewindslieden om de voorgestelde regeling te integreren in het Wetboek van Strafvordering.

Mevrouw **Haas-Berger** (P.v.d.A.) stelde vast dat het grootste deel van de overnemingen zal geschieden uit landen die verdragspartner zullen worden. De discussie betreft dus een gering aantal gevallen, al zal het daarbij vaak gaan om langdurige straffen die een naar verhouding behoorlijke aanslag op de gevangenis capaciteit geven. Juist in deze gevallen, waar de procedure vaak onze kritiek niet kan doorstaan en de executie niet aan onze standaard voldoet, zou men onder erkenning van de diplomatieke moeilijkheden tot een afweging moeten komen waarbij de humanitaire aspecten voorrang krijgen.

De heer **Gualthérie van Weezel** (C.D.A.) herhaalde zijn pleidooi om, waar het nu eenmaal om een beperkt aantal gevallen gaat, één gespecialiseerde rechtbank als exequaturrechter aan te wijzen.

In zijn antwoord zei de **Minister van Buitenlandse Zaken** dat het niet toevallig is dat de besproken vorm van multilaterale verdragen praktisch alleen in Europees kader aangetroffen wordt, juist omdat het gaat om vergelijkbare rechtsstelsels. De verwachting dat er een verschuiving zou kunnen optreden in aantallen gedetineerde Nederlanders van landen waarmee Nederland wel tot een verdrag zou willen komen naar landen die daar minder voor in aanmerking komen, deelde de minister niet. De statistiek laat zien dat sinds 1976 er nauwelijks enige verschuiving heeft plaatsgevonden.

De **Minister van Justitie** concludeerde dat de verdragsbasis een vereiste is dat gehandhaafd dient te worden. Juist het verdragsvereiste geeft een betere aanspraak op overlevering van de executie dan wanneer bij gebreke daarvan Nederland een poging zou moeten ondernemen andere landen te overtuigen dat zij er verstandig aan doen de executie in het eigen land te doen plaatsvinden.

Het zou nog denkbaar zijn om in die gevallen dat Nederlanders in een bepaald tijdsgewricht onder slechte omstandigheden, al dan niet wegens het begaan van een gemeen delict in een bepaald land, een straf uitzitten, tot de tussenoplossing te komen van een kortlopend verdrag. Zo'n afspraak ad hoc, een internationale overeenstemming betrekking hebbende op een klein aantal gevallen om tot overdracht van executie over te gaan, is een verdrag in de zin der Grondwet of artikel 2 van het wetsvoorstel doch behoeft, wanneer het voor de duur van ten hoogste één jaar zou worden gesloten, geen parlementaire goedkeuring.

De minister zag bepaald geen reden om Nederlanders met een woonplaats in Nederland hun bevoegde strafrechter te ontnemen. Het nadeel van één bepaalde exequaturrechter is ook dat deze, geconfronteerd met buitenlandse vonnissen, gewezen volgens rechtsstelsels die soms zware straffen mogelijk maken, voor een buitengewoon onaantrekkelijke taak staat. Het is beter de mogelijkheden om inzicht te verwerven in de toepassing van het strafrecht in het buitenland te spreiden over alle arrondissementsrechtbanken.

De bewindsman zei niet te voelen voor verdragsbasis als het gaat om overdracht van executie van Nederlandse strafvonnissen met goedvinden van de betrokkene aan het land van herkomst of nationaliteit, zulks gezien het aantal en de aard van de landen die daar blijkens de populatie buitenlanders in het Nederlandse gevangeniswezen bij betrokken zijn. De minister zegde de commissie toe informatie hieromtrent in schriftelijke vorm aan de Kamer te zullen overleggen.

2. EINDVERSLAG

De leden behorende tot de fracties van P.v.d.A. en V.V.D. zeiden het standpunt, hunnerzijds ingenomen tijdens het mondeling overleg, te handhaven.

De leden van de V.V.D.-fractie wensten hieraan te dezer plaatse nog toe te voegen, met verwijzing naar de memorie van antwoord, blz. 5, derde alinea, dat een uitzondering moet worden gemaakt, indien een wettelijk te vereisen verdragsgrondslag blijft bestaan, dat de veroordeelde die zich in Nederland bevindt en tot een vrijheidsstraf is veroordeeld een beroepsrecht toekomt tegen het voornemen om de tenuitvoerlegging over te dragen indien hij met de overdracht niet akkoord kan gaan.

Niet wel begrepen deze leden de verdere redeneringen op blz. 5, betrekking hebbende op de overname van de tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen, waarbij dan de vraag wordt beantwoord wat de

rechtspositie is of kan zijn van een veroordeelde, met andere woorden of deze zijn toestemming daartoe moet geven. Daarvoor kan toch niet gelden de zinsnede: «Waar deze gedachte wordt ingegeven door humanitaire overwegingen – waarom allerlei juridische, formele beletselen tegenwerpen aan degene die niets liever wil dan terug naar zijn eigen land om daar een straf uit te zitten, hoe zwaar ook, en hoe ook tot stand gekomen? –». Dit kan toch niet slaan op de tenuitvoerlegging van een vonnis, betrekking hebbende op een veroordeelde die zich in Nederland bevindt?

Anderzijds meenden deze leden dat wanneer iemand niets liever wil dan naar zijn eigen land teruggaan om daar de straf uit te zitten, de Nederlandse overheid zich daarbij dient neer te leggen, omdat het primaire belang van de veroordeelde en zijn wil een overwegende rol spelen en dienen te spelen. Hij is het die gestraft is, hij is het die de straf dient te ondergaan en daarbij velerlei gegronde argumenten kan hebben om de straf in zijn eigen land uit te zitten, welke argumenten zwaarder wegen dan de eventuele taak van de Nederlandse overheid om de kwaliteit van het buitenlands rechtsregime te beoordelen en zich daarmee in te laten, afgezien van het feit dat het niet altijd exact mogelijk is om in de gegeven situatie de aard van de strafexecutie in het buitenland te beoordelen. Voor de Nederlandse overheid wordt de deur toch dichtgegooid op dit terrein wanneer de veroordeelde wenst de straf in het betrokken land, waar het vonnis is geweest, te ondergaan.

In de laatste zinsnede van blz. 5 van de memorie van antwoord wordt gesteld dat, indien Nederland de tenuitvoerlegging van een in het buitenland gewezen strafrechtelijke beslissing overneemt, zulks een erkenning inhoudt van die beslissing. In casu is er in het hier behandelde geval toch geen sprake van overname c.q. overname van executie van een in het buitenland gewezen vonnis.

Op blz. 10 van de memorie van antwoord wordt de kwestie behandeld, als omschreven in artikel 28, derde lid, waarin wordt bepaald dat de rechtbank gebonden is aan de vaststelling van de feiten die de buitenlandse rechter kennelijk aan zijn beslissing ten grondslag heeft gelegd. Dan wordt verder gesteld: «Naar het voorkomt dient de Nederlandse exequaturrechter, geconfronteerd met een veroordelend buitenlands vonnis, er van uit te gaan (er staat ten onrechte: «ervan uitgaan») dat de buitenlandse rechter de strafbaarheid van feit en dader heeft vastgesteld en dat hij ook ambtshalve tot de conclusie gekomen is dat in casu zich geen strafuitsluitingsgronden hebben voorgedaan. Met de inschatting van de verdachte, of hij met het doen van een beroep op een strafuitsluitingsgrond voor de buitenlandse rechter wel kans van slagen zal hebben, heeft de Nederlandse exequaturrechter niet van doen. Hij is alleen geroepen zich in te laten met strafuitsluitingsgronden die in het Nederlandse recht wel, maar naar buitenlands recht niet, kunnen worden ingeroepen. Gevallen dus, waarin de buitenlandse rechter, ook al zou hij dat hebben gewild, zich niet van een schuldverklaring kon onthouden».

Kan een Nederlandse exequaturrechter dit onderkennen, bijvoorbeeld wanneer in het buitenlandse vonnis geen gegevens te vinden zijn dat een verdachte zich op een strafuitsluitingsgrond heeft beroepen? Vaak vindt men daaromtrent in buitenlandse vonnissen geen nadrukkelijke verwijzing en is er niet sprake van een kans van slagen bij de buitenlandse rechter met een beroep op een strafuitsluitingsgrond, omdat er in casu sprake is van een vonnis en derhalve dus niet van een inschatting wat zou kunnen, doch om vaststelling. Zou men dan een houvast hebben dat de Nederlandse exequaturrechter dan verplicht is een feitelijk onderzoek in te stellen, als in de eerste regel van de voorlaatste alinea op blz. 10 van de memorie van antwoord wordt omschreven met de aanduiding: «In een dergelijk geval»?

De herkenbaarheid van dit verweer is soms niet in de uitspraken te vinden. Het moet toch zo zijn dat, ingevolge artikel 28, meer speciaal lid 5, wanneer de veroordeelde zelve beroep bij de Nederlandse rechter op

een strafuitsluitingsgrond doet die naar Nederlands recht wel kan worden ingeroepen, doch niet naar buitenlands recht, dit het meest gerechtelijk door de veroordeelde zelve dient te geschieden. Uit de memorie van antwoord krijgt men de indruk dat dit recht niet aan de veroordeelde toekomt, want lid 5 spreekt over inlichtingen omtrent de persoon van de veroordeelde, hetgeen natuurlijk in wezen niets van doen heeft met rechtvaardigingsgronden of strafuitsluitingsgronden. De tweede mogelijkheid is dat, wanneer de rechtbank het noodzakelijk acht feiten te onderzoeken ter beoordeling van het bestaan van strafuitsluitingsgronden, dit kan gebeuren. Het ware derhalve wenselijk om dit te verduidelijken en zo mogelijk in artikel 28 lid 5 op te nemen.

Naar aanleiding van de beschouwingen van de leden van de V.V.D.-fractie, waaruit blijkt dat hun voorkeur uitgaat naar een regeling, op te nemen in het Wetboek van Strafvordering, wordt op blz. 17 van de memorie van antwoord verwezen naar hetgeen dienaangaande op blz. 14 van de memorie van antwoord naar aanleiding van de opmerkingen dienaangaande van de leden van de C.D.A.-fractie is opgemerkt. Het enige argument blijkt slechts te zijn dat de bewindslieden met de nieuwe wettelijke regelingen op dit gebied een zekere ervaring willen hebben opgedaan, alvorens tot de integratie van de bestaande wettelijke regelingen wordt overgegaan.

Deze argumentatie bleef voor de leden van de V.V.D.-fractie ongenoegzaam. Tegengesproken kan niet worden dat de inhoud van het onderwerpelijke wetsontwerp een onderdeel is van strafvordering. Alleen al de verwijzing naar de onderscheidene artikelen van het Wetboek van Strafvordering duidt daarop en bovendien zijn ook de procedurele voorschriften uit dit wetsontwerp niet aan te merken als «nova», integendeel, zij sluiten grotendeels aan bij hetgeen dienaangaande in het Wetboek van Strafvordering reeds is voorgeschreven, bekend is en gehanteerd wordt.

Wanneer dan in de memorie van antwoord wordt gesteld dat in de gangbare uitgaven van de Nederlandse wetgeving bij het Wetboek van Strafvordering de wettelijke en de verdragsrechtelijke regelingen inzake de internationale rechtshulp plegen te worden opgenomen, kan dit, naar de mening van de leden van de V.V.D.-fractie, niet afdoen aan hun redenering dat alleen maar argumenten zijn aan te voeren vóór het door hen ingenomen standpunt. De leden van de V.V.D.-fractie bleven dan ook met klem insisteren dat aan hun verzoek op dit punt gevolg zal moeten worden gegeven.

Met betrekking tot de beschouwingen van de leden van de V.V.D.-fractie over het in te stellen onderzoek naar de strafbaarheid van de dader, wordt in de memorie van antwoord op blz. 19 opgemerkt dat er slechts aanleiding voor nader onderzoek naar de strafbaarheid van de dader door de exequaturrechter bestaat als de dader zich naar het recht van de exequaturrechter als verdachte op omstandigheden zou hebben kunnen beroepen waarop de buitenlandse rechter naar diens recht geen acht behoefde of mocht slaan. Dit is juist datgene waarop de leden van de V.V.D.-fractie doelden, waarbij ook de eerder door die leden op dit punt gemaakte opmerkingen gelding hebben en houden, namelijk hoe kan een exequaturrechter dit onderkennen, omdat in een vonnis niet altijd een dergelijk probleem aan de orde zal zijn gesteld en tot uitdrukking komt. Het enige aanknopingspunt zou kunnen zijn de omstandigheid dat de verdachte zich tegenover de exequaturrechter daarop beroept, zijnde dit ook de meest gerede partij om zulks te doen.

Het was en is derhalve niet de bedoeling van de leden van de V.V.D.-fractie op dit punt te verdedigen dat de exequaturrechter in feite de buitenlandse strafzaak overdoet. Deze leden konden erkennen dat de feitelijke vaststelling door de buitenlandse rechter ook voor de exequaturrechter moet worden geaccepteerd. Derhalve stelden de leden van de

V.V.D.-fractie slechts dat de omstandigheden welke de strafbaarheid in discussie zouden kunnen stellen wel door de exequaturrechter dienen te worden beoordeeld en aan een onderzoek onderworpen met de beperking dat het op de weg ligt van de verdachte om zodanige feiten en omstandigheden bij de exequaturrechter aan te voeren waaruit blijkt dat een onderzoek daarnaar gerechtvaardigd is.

Artikel 6

In de tweede alinea van de toelichting in de memorie van antwoord, op blz. 24, wordt naar de opvatting van de leden van de V.V.D.-fractie in de laatste zinsnede ten onrechte gesteld dat het wetsontwerp met de mogelijkheid rekening houdt dat bijvoorbeeld ten aanzien van één of enkele van die feiten in de aangezochte staat reeds is besloten geen vervolging in te stellen en dat daarvoor gebruikt wordt in artikel 7 «voorzover». Het wilde de leden van de V.V.D.-fractie voorkomen dat zulks onjuist is, omdat artikel 7, lid 1, op een geheel ander geval doelt, namelijk dat de veroordeelde terzake van hetzelfde feit in Nederland reeds wordt of is vervolgd; het is juist het tegenovergestelde geval, waarop in de beschouwingen bij artikel 6 op blz. 24 van de memorie van antwoord wordt gedoeld.

Artikel 7, lid 1

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat in de beschouwingen op blz. 24 de bewindslieden voorbij gaan aan hetgeen door deze leden in het voorlopig verslag was opgemerkt en daaraan geen enkele beschouwing wijden. Deze leden herhaalden derhalve dat in artikel 7, lid 1, zou moeten worden toegevoegd: «terzake van hetzelfde feit in Nederland wordt of is vervolgd».

Dit sluit aan bij de inhoud van artikel 6, sub e, van het verdrag, terwijl bovendien het niet alleen gaat over een op dat moment plaatsvindende strafvervolging, doch ook over de omstandigheid dat de veroordeelde terzake van hetzelfde feit in Nederland reeds is vervolgd en de veroordeling een feit is geworden.

Evenmin konden de leden van de V.V.D.-fractie de toelichting onderschrijven die in de tweede alinea bij de opmerkingen omtrent artikel 7, lid 1, door de bewindslieden is geformuleerd. Deze argumentatie dekt niet hetgeen de bewindslieden beogen te beweren. Artikel 68 handelt over de loop van de termijn van bevel voorlopige hechtenis, artikel 255 Strafvervolging spreekt over het einde der zaak, behoudens nieuwe bezwaren. De leden van de V.V.D.-fractie vermochten derhalve niet in te zien dat daarmee aan de door de leden van die fractie te dezer zake gemaakte opmerkingen genoegzaam aandacht is besteed.

Artikel 7, lid 2

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat hetgeen door de bewindslieden op blz. 24 van de memorie van antwoord wordt geformuleerd alleszins juist is, doch dat de tekst van de wet voor hen volslagen onbevredigend blijkt en blijft.

Artikel 17

Het was de leden van de V.V.D.-fractie opgevallen dat de door hen bij artikel 17 gemaakte opmerkingen niet door de bewindslieden zijn beantwoord. Zij zagen alsnog gaarne een antwoord dienaangaande van de bewindslieden tegemoet.

Artikel 18, lid 3

Naar aanleiding van de opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie wordt slechts opgemerkt dat de datum van ingang van de termijn van veertien dagen zou blijken uit het tweede lid (de dag van datering van de adviesaanvraag van de officier van justitie). Dit antwoord is volslagen onduidelijk, omdat lid 2 van artikel 18 spreekt over schorsing met een termijn, omschreven in lid 1 tot het tijdstip waarop de officier van justitie van de minister bericht ontvangt dat de tenuitvoerlegging dient te worden gevorderd. De leden van de V.V.D.-fractie insisterden dan ook bij hun opmerking dat namelijk moet blijken in lid 3, hetgeen thans onduidelijk blijft, wanneer de schorsing een einde neemt. De dag van datering van de adviesaanvraag van de officier van justitie kan onmogelijk een uitgangspunt zijn, omdat niet de termijn als bedoeld in lid 1 kan worden geschorst.

Artikel 20, lid 2

De leden van de V.V.D.-fractie constateerden dat de bewindslieden hun opmerkingen dienaangaande verkeerd gelezen, althans verkeerd begrepen hadden. Zij hadden slechts willen duiden op het feit dat het principe, zoals neergelegd in het wetsontwerp, door de V.V.D.-fractie kon worden onderschreven, zij het dan dat de argumentatie ongenoegzaam was. De leden van de V.V.D.-fractie hadden geenszins de bedoeling om het voorgestelde te wijzigen, integendeel.

Artikel 30, lid 1

Naar aanleiding van de opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie dienaangaande hadden de bewindslieden opgemerkt dat niet valt in te zien dat de rechtbank ter gelegenheid van het onderzoek ter zitting en voordat dit wordt afgesloten ambtshalve zal beslissen over de gevangenhouding van de veroordeelde die krachtens deze wet voorlopig van zijn vrijheid is beroofd, wanneer de rechtbank de tenuitvoerlegging ontoelaatbaar verklarende de gevangenhouding zal gelasten. Wat echter te denken van het geval dat de rechtbank de gevangenhouding wel overneemt, doch bij de uitspraak de tenuitvoerlegging ontoelaatbaar acht? In dat geval geldt artikel 29, lid 3, dat de vrijheidsbeneming krachtens artikel 29 na de uitspraak van kracht blijft totdat deze uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. Vandaar dan ook de opmerking van de leden van de V.V.D.-fractie in artikel 30, lid 1, sub d op te nemen dat de rechtbank dan gehouden is de invrijheidstelling te bevelen. Overigens is in de laatste zinsnede van de opmerkingen van de bewindslieden bij artikel 30, lid 1 een woord uitgevallen tussen de «tenuitvoerlegging van» en het woordje «ontoelaatbaar».

Artikel 32

Naar aanleiding van de opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie werd onder meer gesteld dat exequaturprocedures geen ruimte lijken te laten voor het wijzen van tussenvonnissen en daarom aan een nadrukkelijke vermelding van artikel 428 Strafvordering geen behoefte bestaat. De bewindslieden komen daardoor in strijd met hun opmerkingen, onder meer op blz. 21 van de memorie, waarin gesteld wordt: «Er moet dan ook rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat de bijzondere kamer zich naar het buitenland begeeft om daar de veroordeelde te horen». En iets verder: «Ook kunnen zij zich voorstellen, dat de bijzondere kamer het verhoor bij rogatoire commissie laat plaatsvinden dan wel de reclasering inschakelt». Derhalve valt niet wel in te zien dat, waar in die gevallen toch een tussenvonnissen zal worden gewezen, artikel 428 niet terecht in die gevallen van toepassing zou moeten worden verklaard.

Met betrekking tot de opmerking van de bewindslieden dat niet valt in te zien tegen welk gedeelte van de uitspraak het cassatieberoep zich zou moeten richten, wilden deze leden verwijzen naar het feit dat bij de exequaturuitspraak de rechter beslissingen kan nemen, zowel voor wat betreft de vrijheidsstraf als ook verbeurdverklaring en geldboetes en het in het belang zou kunnen zijn van de veroordeelde om die onderdelen van de uitspraak waarmee hij het eens is buiten de cassatieprocedure te houden.

Met betrekking tot de opmerkingen over het van toepassing verklaren van artikel 430 Strafvordering meenden de leden van de V.V.D.-fractie op te moeten merken dat het toch wel te ver gaat te stellen dat het Openbaar Ministerie een eigen verantwoordelijkheid heeft om te bevorderen dat bestaande verdragsverplichtingen naar behoren worden nagekomen en Nederland bindende verdragen juist toepast. Dit is in het algemeen niet de taak van het Openbaar Ministerie, doch veeleer van de Minister die het Openbaar Ministerie controleert.

Een eigen taak op dit terrein toe te kennen aan het Openbaar Ministerie ging de leden van de V.V.D.-fractie te ver. Bovendien wordt hierbij vergeten dat het slechts gaat om een marginale toetsing, zoals elders door de bewindslieden met verve verdedigd, behalve dat, zoals de bewindslieden hebben gesteld en naar de opvattingen van de leden van de V.V.D.-fractie terecht, er slechts een marginale toetsing plaatsvindt.

Bovendien dient hierbij te worden opgemerkt dat door de leden van de V.V.D.-fractie was voorgesteld om de tekst van artikel 2 te schrappen, waardoor er toch een belangrijk gedeelte van de argumentatie van de bewindslieden komt te vervallen.

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De griffier van de commissie,
Van der Knoop